

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/227/2018
Identifikačné číslo spisu: 5916205292
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5916205292.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. Y. M., trvale bytom v P., zastúpeného JUDr. Marianom Holým, advokátom v Brezne, B. Němcovej 1/A, proti žalovanej Slovexperta, s.r.o. so sídlom v Žiline, M.R. Štefánika 32, zastúpenej Advokátskou kanceláriou M Kojtalová s.r.o., so sídlom v Žiline, Antona Bernoláka 51, o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a iné, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp.zn. 5Cpr/7/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. januára 2018 sp.zn. 6CoPr/4/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) čiastočným rozsudkom zo 6. júna 2017 č.k. 5Cpr/7/2016-187 (v poradí druhým) určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalovaného (správne zrejme „žalobcu žalovanou“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zo dňa 8. septembra 2016 listom z 20. marca 2012 je neplatné a pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným (správne „žalovanou“, keďže tu ide o tú spoločnosť s ručením obmedzeným - opäť pozn. najvyššieho súdu), založený pracovnou zmluvou z 15. mája 2002 trvá. Rozhodnutie o trovách konania vyhradil konečnému rozhodnutiu (keďže predmetom konania po takomto rozhodnutí ostala ešte požiadavka žalobcu na náhradu mzdy). V rozsudku právne odôvodnenom ust. § 68 ods. 1 písm. b/ a ods. 2, §§ 70, 74 a 77 a § 38 ods. 1 a 4 Zák. práce (zákona č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších zmien a doplnení) uzavrel, že v danom prípade došlo k platnému doručeniu okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobcovi (ako zamestnancovi) odmietnutím prijatia písomnosti zachycujúcej takýto prejav vôle žalovanej (zamestnávateľa) zo strany žalobcu pri pokuse doručiť v deň datovania listiny v priestoroch autoservisu Porsche na Dolnozemskej ulici v Bratislave za prítomnosti technického riaditeľa žalovanej a ďalších osôb a žaloba o neplatnosť takéhoto právneho úkonu bola podaná v zákonom určenej dvojmesačnej lehote (súdu prvej inštancie došla 31. októbra 2016). Vecne mal za to, že okamžité skončenie pracovného pomeru bolo neplatným pre

nesplnenie zákonnej povinnosti zamestnávateľa toto vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov, resp. týchto písomne požiadať o prerokovanie, ktoré opomenutie Zák. práce sankcionuje neplatnosťou právneho úkonu. Neakceptoval obranu žalovanej tým, že v čase skončenia pracovného pomeru so žalobcom u nej odborová organizácia nepôsobila, keď listom z 23. júna 2014 bolo žalovanej oznámené začatie pôsobenia u nej základnej organizácie odborového zväzu KOVO Volkswagen Slovakia, a.s. a ďalšími naň nadväzujúcimi listami oprávnenie na konanie v mene takejto organizácie u predsedu organizácie K. F. a členov výboru E. T. a Y. P., pričom po ukončení pracovných pomerov s ostatnými dvoma menovanými (k 4. novembru 2014, resp. k 28. februáru 2015) osobou s príslušným oprávnením ostal K. F.. U tohto síce Rada odborového zväzu KOVO rozhodla o jeho vylúčení, stalo sa tak však až 14. novembra 2016 (viac než dva mesiace po urobení žalovanou prejavu o okamžitom skončení pracovného pomeru žalobcu).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 31. januára 2018 sp.zn. 6CoPr/4/2017 na odvolanie žalovanej napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákona č. 87/2017 Z.z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z.z., ďalej len „C.s.p.“) potvrdil a vyslovil, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v rozsudku, ktorým rozhodne o všetkých (správne zrejme „zvýšných“) uplatnených procesných nárokoch. Nad rámec stotožnenia sa i s odôvodnením napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2 C.s.p.) konštatoval neopodstatnenosť všetkých odvolacích námietok žalovanej (podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/ aj f/ C.s.p.). Neobstála námietka nedostatkom opory záveru o pôsobení odborovej organizácie u žalovanej a z neho plynúceho záveru o povinnosti prerokovania okamžitého skončenia pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov vo vykonanom dokazovaní, pretože z vykonaného dokazovania vyplynulo združenie sa zamestnancov v odborovej organizácii a bolo povinnosťou žalovanej preukázať opak (čo sa nestalo navzdory námietke nevedomosťou, s kým po ukončení pracovných pomerov priamo u žalovanej pôsobiach členov výboru odborovej organizácie a či vôbec s niekým má žalovaná komunikovať). Žalovanou akcentované personálne zmeny v štruktúre výkonného výboru odborovej organizácie boli bez významu pre existenciu zákonom formulovanej povinnosti zamestnávateľa. Z tohto dôvodu neboli podľa odvolacieho súdu použiteľnými ani závery z rozhodnutí, na ktoré poukazovala žalovaná (4 Cdo 203/2007 a R 45/72), keďže ich použiteľnosť bola obmedzená na prípady nezdrúženia zamestnancov v odborovej organizácii (o aký prípad tu preukázateľne nešlo). Žalovanou namietané nevyslovenie predbežného právneho názoru súdom prvej inštancie napokon nezakladalo ňou tvrdenú fundamentálnu procesnú vadu s následkom v podobe porušenia práva na spravodlivý proces a ani inú vadu majúcu za následok nesprávnosť rozhodnutia, keď nesplnenie povinnosti, o ktorej je reč, vo všeobecnosti nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces a zhojí ho riadne odôvodnený rozsudok, zodpovedajúci úprave z ust. § 220 ods. 2 C.s.p. (odkaz na uznesenie najvyššieho súdu z 22. februára 2017 sp.zn. 6 Cdo 17/2017), pričom súd prvej inštancie odôvodnil svoj rozsudok zákonom zodpovedajúcim spôsobom.

3. Proti takémuto rozsudku podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z toho, že jej bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Zotrvála na námietke, podľa ktorej jej súd prvej inštancie neuvedením predbežného právneho posúdenia veci znemožnil navrhovanie ďalších dôkazov a rozhodnutie vyznievajúce v jej neprospech za takéhoto stavu vecí malo charakter prekvapivého. Toto preto nemalo byť odvolacím súdom potvrdené, ale zrušené, pričom rozhodnutia nižších súdov podľa dovolateľky i s početnými odkazmi na judikatúru najvyššieho súdu a Ústavného súdu SR nemožno považovať za riadne odôvodnené (preskúmateľné) a vyporiadavajúce sa so všetkými podstatnými skutkovými a právnymi skutočnosťami. Preukazovanie riadneho fungovania odborovej organizácie bolo podľa nej vecou dôkazného bremena žalobcu. Navrhla preto zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalobca dovolací návrh nepodal.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti C.s.p. v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech boli napádané rozhodnutia (oboch

nižších súdov) vydané (§ 424 C.s.p.), a to za podmienky spísania dovolania i jej zastúpenia na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C.s.p. v spojení s čl. I § 12 ods. 1 písm. e/ a § 15 ods. 6 zákona č. 586/2003 Z.z. v znení neskorších zmien a doplnení), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie, prečo bol namiesto takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) uvádza nasledovné :

6. Aj za účinnosti C.s.p. (podobne ako skôr za účinnosti jemu predchádzajúceho Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O.s.p.“) treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súv. por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p.

8. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolaním namietanú procesnú (tzv. zmätočnosťnú) vadu, sú a/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (svojou procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a b/ miera (intenzita) takéhoto zásahu súdu, ktorej výsledkom je porušenie (nerešpektovanie) práva strany sporu na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Pôvodne čiastočne rozdielna a až neskôr zjednotená rozhodovacia prax najvyššieho súdu potom dospela k záveru, že diskutovaný pojem principiálne nemožno vykladať extenzívne - jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu (v tejto súv. por. najmä stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky uverejnené ako R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá

tzv. zmätočnosťnú vadu, skôr tvoriacu súčasť § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., len výnimočne). I rozhodovacia prax dovolacieho súdu v podmienkach novej úpravy civilného procesu (po 1. júli 2016) zastáva názor, že závery z vyššie priblíženého stanoviska sú použiteľnými i v režime rekonštituovanej úpravy (pokiaľ ide o namietanie tzv. zmätočnosťnej vady, dnes zakotvenej v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p.).

12. V prejednávanej veci o prípad vyššie spomenutej výnimočnosti, a teda ani o prípad nutnosti uplatnenia druhej vety stanoviska R 2/2016, nejde. Výnimka sa má totiž týkať len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, o aký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003), resp. ak odôvodnenie rozhodnutia obsahuje výkladom neodstrániteľné rozpory (protirečivosti).

13. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

14. Pri vyjdení zo stanoviska priblíženého už pod 11. zhora a nutnosti jeho uplatnenia i na režim novej procesnej úpravy niet podľa dovolacieho súdu žiadneho dôvodu na to, aby sa na prípad v prejednávanej veci uplatnila druhá časť právnej vety stanoviska (o výnimke z pravidla). Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu (ako primárny predmet dovolacieho prieskumu) totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská oboch strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i pre rozhodnutie rozhodné ustanovenia právnych predpisov, z ktorých tento súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení (v tomto prípade bez potreby trvania aj na doslovnej citácii takýchto ustanovení). Treba mať pritom na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (v minulosti postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p., dnes a aj v prejednávanej veci podľa § 387 ods. 2 C.s.p.), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z pohľadu spochybniteľnosti jeho úvah je potom významné len to, či sa rozhodne (odvolací súd) doplniť úvahy súdu prvej inštancie a ak áno, či takýmto jeho dopĺňujúcim úvahám nepôjde vytknúť medzerovitosť v uvažovaní, také rozpory s dôvodmi súdu prvej inštancie, ktoré už zakladajú prekvapivosť (nečakanosť) uzavretého odvolacím súdom, či arbitrárnosť (neodôvodnenosť). V tomto prípade však o prípad žiadneho z takýchto nedostatkov nešlo, zvlášť ak stále platí i to, že za vadu podľa § 420 písm. f/ C.s.p. (tak isto ako skôr podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

15. Odvolací súd sa pritom vo svojom potvrdzujúcom rozsudku vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami (podstatnými tvrdeniami) žalovanej a takto mu nešlo vytknúť ani porušenie povinnosti podľa § 387 ods. 3 vety druhej C.s.p., na ktorej splnení treba bezvýnimočne trvať a ktorej nesplnenie už existenciu aj v tejto veci namietanej zmätočnosťnej vady zakladá. Inou vecou je tu samozrejme priznanie úspechu takýmto námietkám (tvrdeniam či argumentácii), na ktoré ale z dôvodov priblížených už vyššie nárok nie je.

16. Špecificky k zotrvaní žalovanej na námietke absenciou predbežného právneho posúdenia veci na súde prvej inštancie a z neho plynúcej prekvapivosti rozsudku vyhovujúceho žalobe je žiaduce uviesť, že okrem 1/ potreby stotožnenia sa s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého takéto opomenutie samo

osebe porušenie práva na spravodlivý proces nespôsobuje a 2/ neexistencie dôvodu pre ustupovanie najvyššieho súdu od záverov z jeho uznesenia vo veci sp.zn. 6 Cdo 17/2017, použitého na podporu názoru odvolacieho súdu o neexistencii vytýkanej zmätočnej vady (v tomto prípade bez ohľadu na rozhodovanie senátu 6 C najvyššieho súdu ešte v podmienkach skoršej procesnej úpravy) je tu tiež faktor v tomto prípade absentujúceho právneho posúdenia veci len ako predbežného (rozumej pre súd prvej inštancie bez ohľadu na jeho vyslovenie, či nevyslovenie nie konečného a ani záväzného a nemenného), najmä ale platí, že prípadnej prekvapivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie môže vždy ten, v koho neprospech rozhodnutie vyznelo, čeliť včas podaným odvolaním a pokiaľ by sa prípadný zákonu nezodpovedajúci postup súdu mal prejavíť na ujmu práva strany sporu navrhovať dôkazy (ako to aj odvolaním a následne i dovolaním naznačovala žalovaná), ide tu o jeden z prípadov použiteľnosti prostriedkov procesného útoku aj procesnej obrany v odvolacom konaní navzdory ich neuplatneniu v konaní pred súdom prvej inštancie, keďže sa tak stalo bez viny odvolateľa (v tejto súv. por. § 366 písm. d/ C.s.p.).

17. Z týchto dôvodov musel preto najvyšší súd dospieť k záveru, že dovolanie žalovanej nie je prípustné. Pretože u dovolaní, ktorých prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 420 C.s.p. (dovolaní pre tzv. zmätočnosť) ide prípustnosť dovolania takpovediac ruka v ruke s jeho dôvodnosťou; dovolanie podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.